

10.06.2024

Asia: VN/19961/2023

Suomen yhdenntetyn energia- ja ilmastosuunnitelman (NECP) päivitys

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantajan taho

Kaupunki, kunta tai maakunta

Mikäli vastasit "muu taho", voit tarkentaa vastaustasi tässä

-

LAUSUNTO

-

Mikäli vastasit yhtyväs toisen tahon lausuntoon, täsmennä mistä tahosta on kyse

-

1) Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen ja nielujen kasvattaminen (NECP luku 2.1.1 ja 3.1.1)

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Avoin vastaus kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä ja nielujen kasvattamista koskien

-

2) Uusiutuvan energian edistäminen (NECP luku 2.1.2 ja 3.1.2)

-

Avoin vastaus uusiutuvan energian edistämistä koskien

Liikenteen biopolttoaineiden jakeluvuoroitteesta kerrotaan Suomen edellisen hallituksen tavoite ja energiakriisin myötä tehdyt muutokset, mutta mainitaan myös, että Orpon hallitus saattaa muuttaa velvoitteen tavoitteita ja määriä (2.1.2.ii). Myöhemmin tekstissä korostetaan, että jakeluvuoroite on keskeinen väline fossiilisten liikennepolttoaineiden korvaamisessa ja liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisessä (3.1.1.iii), joten hallitusohjelmassa kaavailut muutokset jakeluvuoroitteeseen vuosina 2025–2027 heikentävät välineen vaikuttavuutta. Tämä muutos tulisi

selkeästi huomioida tekstissä. Koska merkittävä osa vaikuttavista toimista on muutoksessa, tämän suunnitelman päivittäminen lienee tarpeen melko nopealla syklillä.

Kohdassa 2.1.2.iv on tarkoitus kuvata sekä kotimaista että ulkomailta tuotua bioenergiaa ja sen käyttöä, mukaan lukien alkuperää ja vaikutuksia hiilinieluihin. Kotimaista metsäbioenergiaa tarkastellaan luvussa jokseenkin kattavasti, mutta tuonnista kerrotaan ainoastaan yhdellä virkkeellä: "However, it is expected that large share of the feedstock used for biofuel production will be imported." Myöhemmin tekstissä kerrotaan, että kymmenesosa metsäteollisuuden raaka-aineesta ja siten energiakäyttöön päätyvästä aineksesta on peräisin ulkomailta (3.1.2.vii). Näin ollen olisi hyvä tarkastella myös tuontibioenergian alkuperää sekä siihen liittyviä vaikutuksia ja riskinhallintaa.

Suunnitelmassa tunnistetaan biokaasun tuotantoon ja hyödyntämiseen liittyvät edut erityisesti maaseudulla ja osana kiertotaloutta, sekä EU:n suunnitelmat biometaanin tuotannon ja käytön lisäämiseksi. Tekstissä kerrotaan myös biokaasun tuotannon taloudelliseen kannattavuuteen, kaasusektorin sääntelyyn ja valtiontukien sääntelyyn liittyvistä haasteista. Tekstiluonnoksesta ei kuitenkaan käy ilmi selkeää suunnitelmaa näiden haasteiden selättämiseen.

Kohdassa 3.1.2.v kerrotaan ilmasto- ja energiastrategian tavoitteesta nopeuttaa uusiutuvan energian hankkeita lisäämällä lupaviranomaisten resursseja. Ympäristöministeriö on myöntänyt kunnille ja maakuntien liitoille tukea nopeuttamaan suunnittelua ja lupaprosesseja, mutta tässä suunnitelmassa ei kerrota tuen jatkuvuudesta. Lisäksi Pirkanmaan liitto haluaa nostaa esiin osaavan henkilöstön haasteet. Rahalla voidaan ratkaista osa ongelmista, mutta niin suunnittelu kuin luvitus edellyttävät erityisosaamista, jota on Suomen kokoisella markkinalla rajatusti. Nopeuttaminen resursseja lisäämällä ei siis kaikissa tilanteissa tuo akuuttia helpotusta, kun osaavat tekijät ovat jo ketjun eri vaiheissa täysin työllistettyinä.

Suunnitelmassa kerrotaan energiayhteisöjä tarkastelleen työryhmän loppuraportista vuodelta 2023 ja työryhmän suosituksista, mutta varsinaiset energiayhteisöjen toimintamahdollisuuksia lisäävät toimenpiteet ja suunnitelma niiden toteuttamiseksi jäävät vielä vajaiksi. Pirkanmaan liitto pitää tätä selvänä puutteena. Energiayhteisöt ovat valitettava esimerkki tarpeettoman sääntelyn lamauttavasta vaikutuksesta.

3) Energiatehokkuuden edistäminen (NECP luku 2.2 ja 3.2)

-

Avoin vastaus energiategokkuuden edistämistä koskien

Suunnitelmassa on tunnistettu energiategokkuussopimusten ja alueellisen energianeuvonnan merkitys paitsi energiankulutuksen vähentämisessä myös energiaköyhyyden ehkäisemisessä, ja on tärkeää turvata näiden välineiden jatkuvuus ja lisätä niiden kattavuutta koko yhteiskunnassa.

4) Energiaturvallisuus (NECP luku 2.3 ja 3.3)

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Avoin vastaus energiaturvallisuutta koskien

-

5) Energian sisämarkkinat (NECP luku 2.4 ja 3.4)

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Avoin vastaus energian sisämarkkinoita koskien

-

6) Tutkimus, innovointi ja kilpailukyky (NECP luku 2.5 ja 3.5)

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Avoin vastaus tutkimusta, innovointia ja kilpailukykyä koskien

-

Avoin vastaus muita kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelman osia koskien. Mikäli mahdollista, kerro vastauksessasi mitä suunnitelman lukua vastauksesi koskee

Pirkanmaan liitto pitää teemaa erittäin tärkeänä ja kiittää mahdollisuudesta tuoda esiin kommentteja suunnitelman sisällöstä. Liitto kiittää suunnitelmaa erityisesti vetytalouden, kiertotalouden, siirtoverkkojen vahvistamisen sekä energiatehokkuuden kattavasta käsittelystä.

Suunnitelmassa todetaan, että vihreä siirtymä vaatii osaajia monelta eri alalta, kestävyysosaamisen kouluttamista kaikilla koulutusasteilla sekä jatkuvaa osaamisen kehittämistä. Tekstissä kerrotaan JTF-rahoituksen käyttämisestä turvetuotantoalan työntekijöiden osaamisen uudistamisessa ja kehittämisessä (5.2), mutta suunnitelmassa olisi hyvä kertoa myös laajemmin, kuinka Suomi aikoo vastata vihreän siirtymän osaajatarpeeseen. Osaajapula on jo nyt arkea, kun hankkeet viivästyvät tarvittavien selvitysten puuttuessa. Lisäksi tukea ja osaamisen kehittämistä vaaditaan monissa perinteisissä tehtävissä, kuten rakennusvalvonnassa, jotta prosesseista saadaan sujuvia ja luotettavia.

Lopuksi on tuotava esiin, että on epäselvää, missä määrin tämä energia- ja ilmastosuunnitelman päivitys tulee kuvastamaan lähivuosien päätöksentekoa Suomessa. Joihinkin suunnitelman osa-alueista ei ole vielä Orpon hallituksen asettamia tavoitteita. NECP luonnoksen pohjana käytetään vuonna 2022 valmistunutta kansallista ilmasto- ja energiastrategiaa. Orpon hallituksen hallitusohjelman painotukset kuitenkin eroavat edeltävän hallituksen painotuksista eivätkä kaikilta osin ole linjassa ilmasto- ja energiastrategian kanssa.

Ikonen Tuula
Pirkanmaan liitto